

Vlaams
Parlement

ingediend op **364** (2019-2020) – Nr. 1
16 juni 2020 (2019-2020)

Voorstel van decreet

van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz

over maatregelen
in geval van een civiele noodsituatie
met betrekking tot de volksgezondheid
in het kader van het decreet van 15 februari 2019
betreffende het jeugddelinquentierecht
en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019
betreffende het jeugddelinquentierecht

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Hoofdstuk 2 van dit voorstel van decreet bevat maatregelen in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht naar aanleiding van de huidige coronacrisis.

Hoofdstuk 3 bevat een wijziging van dat decreet zodat de huidige praktijk in de federale forensische kinder- en jeugdpsychiatrie (For-K) wordt bestendigd. Het is immers altijd de intentie van de decreetgever geweest om die praktijk zonder omwegen mogelijk te maken.

2. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht.

De coronasituatie heeft uiteraard ook een impact op de werking van alle actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht: de politie, het openbaar ministerie, de jeugdmagistraten en de sociale diensten, de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) of andere erkende en gesubsidieerde diensten of voorzieningen die betrokken zijn bij de uitvoering van de maatregelen.

Om te vermijden dat door de specifieke werkcontext de vervaltermijn van de voorlopige rechtspleging niet kan worden nageleefd en om ervoor te zorgen dat lopende ambulante maatregelen die door de coronacrisis niet langer kunnen worden uitgevoerd, na de coronacrisis kunnen worden voortgezet, wordt de voorlopige rechtspleging voor een periode van vier maanden geschorst. Voor de bepaling van die periode van vier maanden wordt uitgegaan van de gangbare definitie in artikel 54 van het Gerechtelijk Wetboek: "een in maanden of in jaren bepaalde termijn wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste". Die definitie wordt ook gebruikt voor de bepaling van alle andere termijnen die in het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht worden uitgedrukt in maanden en jaren, tenzij daar in het decreet een andere definitie voor wordt vastgesteld.

Artikel 2

De startdatum en de duurtijd van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid als gevolg van de uitbraak van het coronavirus wordt geënt op artikel 2 en 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, met inbegrip van een eventuele verlenging van die periode door de Vlaamse Regering.

De startdatum van de civiele noodsituatie is dus ook vastgesteld op 20 maart 2020. De duurtijd ervan bedraagt 120 opeenvolgende dagen: de civiele noodsituatie loopt bijgevolg tot en met 17 juli 2020.

Artikel 3

De termijn van de voorlopige rechtspleging is een vervaltermijn. Om te vermijden dat die termijn ten gevolge van de coronacrisis niet kan worden nageleefd, wordt bepaald dat die termijn wordt geschorst voor een periode van vier maanden. Door die schorsing wordt de termijn na het einde van de oorspronkelijke einddatum met vier maanden verlengd.

Een voorbeeld maakt dat duidelijk. De termijn van de voorbereidende rechtspleging is gestart op 10 december 2019 en verstrijkt normaal gezien op 10 juni 2020: die periode valt tussen 20 maart 2020 en 17 juli 2020, dus binnen de periode van de civiele noodsituatie. Als die termijn met vier maanden wordt verlengd, verstrijkt die dus pas op 9 oktober 2020.

Artikel 4 tot en met 7

Deze artikelen stellen een mogelijke schorsing vast van een lopende bemiddeling of een herstelgericht groepsoverleg, een lopend positief project, een lopende voorwaarde (in het bijzonder een leerproject of gemeenschapsdienst) of een lopende ambulante maatregel door een behandeling bij een psychologische of psychiatrische dienst, bij een dienst voor seksuele opvoeding, bij een dienst die deskundig is op het gebied van alcohol- of drugsverslaving of een delictgerichte contextbegeleiding, die ten gevolge van de coronacrisis niet langer kan worden uitgevoerd. Door de schorsing kan de duur van de lopende maatregel bij rechterlijke beslissing worden verlengd met vier maanden.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugd-delinquentierecht

Artikel 8

In dit artikel worden in artikel 2, 19°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht aan de woorden "een afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst" de woorden "als vermeld in artikel 39" toegevoegd. Met die toevoeging wordt verduidelijkt dat het toevertrouwen van een minderjarige delictpleger aan een afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst overeenkomstig artikel 39 van het decreet Jeugddelinquentierecht geen sanctie is. Op die manier wordt een onderscheid gemaakt met het aanbod van de forensische kinder- en jeugdpsychiatrie, de zogenaamde For-K, wat wel een maatregel of sanctie is.

Artikel 9

Dit artikel wijzigt artikel 6 van het decreet Jeugddelinquentierecht. Op die manier wordt een extra uitzondering op het temporeel toepassingsgebied van het decreet vastgesteld voor het aanbod van de For-K.

Een maatregel of sanctie voor het toevertrouwen van een minderjarige verdachte of delictpleger aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis kan worden opgelegd tot de leeftijd van 18 jaar en neemt uiterlijk een einde als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt.

Artikel 10

Met het decreet Jeugddelinquentierecht werd gekozen voor een specifiek en duidelijk aanbod aan reacties naar aanleiding van een jeugddelict, dat onderscheiden wordt van een jeugdhulpverleningsaanbod. Die duidelijke keuze werd ook doorgetrokken tot op het niveau van de uitvoering door inhoudelijk en infrastructureel de werking voor minderjarige delictplegers en jongeren die zich in een verontrustende opvoedings- of leefsituatie bevinden, te scheiden. Dat leidt tot een helderder positionering van doel en werking van de verschillende deelwerkingen.

Het aanbod van de For-K betreft hier een zeer specifieke situatie. In tegenstelling tot de diensten die de gemeenschappen hebben erkend, beschikt de federale kinder- en jeugdpsychiatrie wel over specifieke units voor minderjarigen die een delict hebben gepleegd of daarvan verdacht worden.

Het decreet Jeugddelinquentierecht voorziet alleen nog in de mogelijkheid van een gesloten plaatsing in een gemeenschapsinstelling voor personen die jeugddelicten plegen. Vanuit die visie werd artikel 37, §2, eerste lid, punt 7°, opgeheven. Dat artikel bepaalde dat een minderjarige verdachte of delictpleger aan een geschikte inrichting moest worden toevertrouwd, maar het vormde ook de rechtsgrond voor een verblijf in een zogenaamde For-K.

Voor de gespecialiseerde geestelijke gezondheid in de zin van de federaal gefinancierde kinder- en jeugdpsychiatrie is het altijd de bedoeling van de decreetgever geweest om goede praktijken te continueren omdat een dergelijk project ook een indicatie kan geven van achterliggende geestelijke gezondheidsproblemen.

Artikel 39 van het decreet Jeugddelinquentierecht van 15 februari 2019 biedt daarvoor onvoldoende houvast, gelet op de vereiste van een geestesstoornis en een onafhankelijk verslag van maximaal één maand oud, alsook het feit dat dit alleen ten gronde kan. Na de evaluatie van de For-K, die gepland is voor 2021, wordt in overleg en samenwerking met de federale overheid voor artikel 39 een onderzoekopdracht uitgeschreven die inhoudelijk zal bekijken welke doelgroep daarvoor in aanmerking komt (gesloten unit high care, high risk) en hoe aan dat artikel juridisch vorm kan worden gegeven.

Met artikel 10 tot en met 17 van dit decreet wil de decreetgever de bestaande praktijk van de For-K-projecten opnieuw opnemen in het decreet Jeugddelinquentierecht, zowel in de voorlopige fase, als in de fase ten gronde. De voorafgaande vereiste van een psychiatrische expertise doelt op de inschatting tijdens de intakefase door een psychiater die verbonden is aan de For-K, waarbij wordt bekeken of en welke behandelopdracht geschikt is voor de minderjarige.

Artikel 11

Dit artikel voegt een paragraaf 5 toe waarin de voorwaarden worden vastgelegd voor de verlenging van een maatregel waarbij een minderjarige verdachte wordt toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis (For-K). De totale behandelingsduur in een For-K bedraagt maximaal twaalf maanden voor de voorlopige fase en de fase ten gronde samen. Na de initiële termijn van maximaal zes maanden kan de maatregel maximaal tweemaal worden verlengd met een termijn van maximaal drie maanden als dat na een psychiatrische evaluatie noodzakelijk blijkt.

Artikel 12 en 13

Zie ook de toelichting bij artikel 10.

Deze artikelen voorzien in de mogelijkheid voor de jeugdrechter om een minderjarige verdachte toe te vertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis. Het is altijd de bedoeling van de decreetgever geweest om dat zonder omwegen mogelijk te maken.

Artikel 14

Door de toevoeging bij dit artikel heeft de jeugdrechter ook de mogelijkheid om een minderjarige verdachte toe te vertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis als na de risicotaxatie het advies bepaalt dat gesloten begeleiding niet nodig is.

Artikel 15 tot en met 17

Zie ook de toelichting bij artikel 10.

Deze artikelen voorzien in de mogelijkheid voor de jeugdrechtbank om een minderjarige delictpleger toe te vertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis. Het is altijd de bedoeling van de decreetgever geweest om dat zonder omwegen mogelijk te maken.

De totale behandelingsduur in een For-K bedraagt maximaal twaalf maanden voor de voorlopige fase en de fase ten gronde samen.

De duur van de sanctie waarbij een minderjarige delictpleger wordt toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, bedraagt maximaal zes maanden. Die periode kan eenmaal verlengd worden met maximaal zes maanden als dat na psychiatrische evaluatie noodzakelijk blijkt. Die verlenging is een uitzondering op het principe dat een sanctie niet kan worden verlengd, maar alleen kan worden ingekort of vervangen door een minder ingrijpende sanctie. De duur van de maatregel in een For-K wordt in voorkomend geval toegerekend op de duur van de sanctie in een For-K.

Artikel 18

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding: het decreet treedt in werking 10 dagen na de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. De maatregelen ten gevolge van de coronacrisis hebben uitwerking met terugwerkende kracht vanaf 20 maart 2020: dat is de startdatum van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, vermeld in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.

Wilfried VANDAELE
Peter VAN ROMPUY
Willem-Frederik SCHILTZ

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht

Art. 2. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder periode van civiele noodsituatie: de periode van de civiele noodsituatie, vastgesteld conform artikel 2 en 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, met inbegrip van een eventuele verlenging van die periode door de Vlaamse Regering.

Art. 3. Als de termijn, vermeld in artikel 21, §1, eerste lid, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, afloopt in de periode van de civiele noodsituatie, wordt die termijn voor vier maanden geschorst.

Art. 4. Als een herstelrechtelijk aanbod van bemiddeling of een herstelgericht groepsoverleg als vermeld in artikel 22 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht ten gevolge van de civiele noodsituatie niet verder kan worden uitgevoerd, kan het bij rechterlijke beslissing worden geschorst voor maximaal vier maanden.

Art. 5. In afwijking van artikel 23, §1, vijfde lid, 4°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht kan een positief project dat ten gevolge van de civiele noodsituatie niet verder kan worden uitgevoerd, bij rechterlijke beslissing worden geschorst voor maximaal vier maanden.

Art. 6. In afwijking van artikel 24, derde lid, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht kan een ambulante maatregel die ten gevolge van de civiele noodsituatie niet verder kan worden uitgevoerd, bij rechterlijke beslissing worden geschorst voor maximaal vier maanden.

Art. 7. In afwijking van artikel 25, §2, kan de duur van een voorwaarde die ten gevolge van de civiele noodsituatie niet verder kan worden uitgevoerd, bij rechterlijke beslissing worden geschorst voor maximaal vier maanden.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht

Art. 8. Aan artikel 2, 19°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht worden de woorden "als vermeld in artikel 39" toegevoegd.

Art. 9. In artikel 6 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de woorden "Behalve in het geval van" en de woorden "de sancties" de zinsnede "de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, en" ingevoegd;

2° in het eerste lid wordt de zinsnede "en 2°," vervangen door de zinsnede ", 2° en 5°/1,";

3° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, en de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5°/1, kunnen worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar bereikt en nemen uiterlijk een einde als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt.”.

Art. 10. In artikel 20, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt een punt 3°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3/1° de minderjarige verdachte toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, als dat na een psychiatrische expertise noodzakelijk blijkt;”;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede “het eerste lid, 1° tot en met 3°” vervangen door de zinsnede “het eerste lid, 1° tot en met 3°/1”.

Art. 11. Aan artikel 21 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. In afwijking van paragraaf 4 kan de duur van de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, maximaal tweemaal verlengd worden met een termijn van maximaal drie maanden met een bijzondere gemotiveerde beslissing, na de minderjarige verdachte, zijn ouders of zijn opvoedingsverantwoordelijken te hebben opgeroepen.”.

Art. 12. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, wordt een onderafdeling 5/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5/1. De forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis”.

Art. 13. In hetzelfde decreet wordt in onderafdeling 5/1, ingevoegd bij artikel 12, een artikel 25/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/1. Als dat na een psychiatrische expertise noodzakelijk blijkt, kan de jeugdrechter een minderjarige verdachte toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, voor een residentiële opname met het oog op verdere diagnostiek en behandeling van een psychiatrische problematiek.

De maximale duur van de maatregel, vermeld in het eerste lid, bedraagt zes maanden. De jeugdrechter bepaalt de duur in zijn beschikking. De maatregel kan maximaal tweemaal verlengd worden met een termijn van maximaal drie maanden als dat na een psychiatrische evaluatie noodzakelijk blijkt.”.

Art. 14. In artikel 26, §4, derde lid, wordt de zinsnede “artikel 20, §2, eerste lid, 2° of 3°” vervangen door de zinsnede “artikel 20, §2, eerste lid, 2° tot en met 3°/1”.

Art. 15. In artikel 29 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 5°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:
"5/1° toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, als dat na een psychiatrische expertise noodzakelijk blijkt;"
- 2° in paragraaf 3, eerste lid, wordt de zinsnede "paragraaf 2, eerste lid, 1° tot en met 5°" vervangen door de zinsnede "paragraaf 2, eerste lid, 1° tot en met 5°/1".

Art. 16. In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet wordt een onderafdeling 6/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 6/1. De forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis".

Art. 17. In hetzelfde decreet wordt in onderafdeling 6/1, ingevoegd bij artikel 16, een artikel 34/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 34/1. Als dat na een psychiatrische expertise noodzakelijk blijkt, kan de jeugdrechtbank een minderjarige delictpleger toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5°/1, voor een residentieële opname met het oog op verdere diagnostiek en behandeling van een psychiatrische problematiek.

De maximale duur van de sanctie, vermeld in het eerste lid, bedraagt zes maanden. De jeugdrechtbank bepaalt de duur in haar vonnis. In afwijking van artikel 29, §3, tweede lid, kan de sanctie eenmaal verlengd worden met een termijn van maximaal zes maanden als dat na een psychiatrische evaluatie noodzakelijk blijkt.

De duur van de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, 3°/1, waardoor een minderjarige delictpleger aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis wordt toevertrouwd, wordt toegerekend op de duur van de opgelegde sanctie, vermeld in het tweede lid."

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art. 18. Dit decreet treedt in werking 10 dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 2 tot en met 7, die uitwerking hebben met ingang van 20 maart 2020.

Wilfried VANDAELE
Peter VAN ROMPUY
Willem-Frederik SCHILTZ